

Handläggare
Therese Holmkvist
Telefon: 08-508 43 028**Till**
Socialnämnden

Drogförebyggande arbete i staden 2015

Inriktning för Trestad2.1 samt tilldelning av medel för lokalt preventivt ANDT¹-arbete

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner inriktningen för Trestad2.1 2015 i Stockholm.
2. Socialnämnden godkänner förslag på tilldelning av medel till stadsdelsnämnderna, med syfte att förebygga alkohol, narkotika, tobak och dopning bland unga.
3. Ärendet överlämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Gillis Hammar
FörvaltningschefDenise Melin
Avdelningschef

Sammanfattning

År 2015 avser socialförvaltningen, i nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna, utveckla arbetet med förebyggande- och tidiga insatser. I stadens budget för 2015 är ett av målen ”Ett Stockholm som håller samman”. För att förebygga sociala problem ska det arbetet vara inriktat på ett förebyggande arbete, tidiga insatser och tidiga åtgärder. Målsättningen är att detta arbete ska bidra till jämlikare uppväxtvillkor för stadens barn och unga.

I januari 2015 beviljades det storstadsgemensamma projektet Trestad2² medel från socialdepartementet för att fortsätta

utvecklingsarbetet av cannabisförebyggande metoder under 2015. Stockholms stad kommer under året att fortsätta arbetet i fem olika delprojekt. Bland annat utvecklar projektet MUMIN på Maria Ungdom ett mer genusmedvetet arbete. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner inriktningen för Trestad2.1 i Stockholm.

Socialförvaltningen utlyste medel i december 2014 med syfte att minska användning av droger bland unga. Varje stadsdelsförvaltning har kunnat ansöka om 200 000 kr. Ansökningar har inkommit som enskilda eller gemensamma ansökningar från tio stadsdelsförvaltningar. Totalt har stadsdelsförvaltningarna ansökt om 1 801 850 kr. Sammanfattningsvis handlar det om policyarbete, utvecklande av samverkansinsatser, utvecklade informations-/utbildningsinsatser samt kvalitetsmässig vidareutveckling av redan påbörjade projekt. Förvaltningen föreslår att nämnden beviljar tio projekt medel om 1 587 550 kr för lokala projekt, som samfinansieras av Trestads- och förvaltningens egna medel.

Bakgrund

I stadens budget för 2015 är ett av målen ”Ett Stockholm som håller samman”. För att förebygga sociala problem ska arbetet vara inriktat på ett förebyggande arbete, tidiga insatser och åtgärder. I stadens budget för 2015 framgår också att drogförebyggande arbete fortsatt ska prioriteras.

I det treåriga projektet Trestad2 har Göteborg, Malmö och Stockholm arbetat gemensamt för att minska cannabis bland unga. Projektet har finansierats av socialdepartementet. Syftet har varit kvalitetsutveckling genom att prova olika metoder och insatser. Stockholm har arbetat i sju olika delprojekt. Fokus för Stockholm inom Trestad2 har varit *tidig upptäckt*, genom att stärka professionella i ungas närhet, via utbildningsinsatser för olika yrkesgrupper. Genom kompetenshöjande insatser har målsättningen varit att höja kvaliteten i verksamheterna. Med väl rustade yrkesverksamma ökar möjligheterna till *tidig upptäckt* av droger bland unga- en förutsättning för jämlikare uppväxtvillkor. Många yrkesgrupper³ har utbildats i cannabiskunskap och för respektive yrkesgrupp särskilt skraddarsydda kompetensutvecklande insatser.

² Se ansökan DNR 1.5.2-58/2015

³ Utbildade yrkesgrupper: fritidsledare, fältarbetare, medarbetare Framtid Stockholm, skolskötorskor, medarbetare ungdomsmottagningar, preventionssamordnare, jobbcoacher, kuratorer, fritidschefer, specialpedagoger, socialsekreterare ekonomiskt bistånd.

Under 2014 deltog exempelvis en majoritet av stadens fältarbetare i den omfattande och skraddarsydd utbildningen ”MI i skarpt läge”. Parallellt har staden bedrivit egna insatser⁴ framförallt riktade till föräldrar, för att komplettera Trestad2. Insatserna under åren har byggts på bästa tillgängliga evidens samt formats av ungdomars, föräldrars och yrkesverksammars röster⁵ - de som berörs! Under 2014 genomfördes b.la en föräldrakampanj om cannabis i samverkan med utbildningsförvaltningen. Ett tryckt och digitalt material om spice togs också fram, på efterfrågan från olika yrkesgrupper.

2014 utlystes medel till lokalt ANDT-förebyggande arbete i stadsdelsförvaltningarna. Tretton projekt beviljades medel, genomfördes, återrapporterades och ett gemensamt erfarenhetsutbyte hölls. Ett av projekten ”Tobaksfri innerstad” har senare under 2014 beviljats medel från Folkhälsomyndigheten. Stadsdelsförvaltningarna Södermalm, Norrmalm och Kungsholmen har därigenom kunna fortsätta sitt utvecklingsarbete för att minska tobak bland unga. Inför 2015 vill förvaltningen ge stadsdelsförvaltningarna möjlighet att ytterligare utveckla påbörjade eller nya projektinitiativ.

Ärendet

Inriktningen i Trestad2.1

I stadens budget för 2015 framgår att förebyggande arbete och insatser för tidig upptäck är av stor betydelse för att alla barn och unga ska ha jämlika livschanser i en stad som håller samman. Tidiga sociala insatser och åtgärder ska prioriteras. Trestad2.1-projektet i Stockholm planerar att under år 2015 utveckla det arbete som bedrivits tillsammans med Göteborg och Malmö. Ambitionen är att särskilt vidareutveckla arbetet med *tidig upptäckt*. Arbetet sker integrerat med stadens egna insatser och i nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna. Från en mängd insatser från central nivå utvecklas projektet under året mot en socialt hållbar lokal strategi. I det lokala arbetet kan yrkesverksamma såsom fältassistenter och fritidsledare rustade med kunskap samt verktyg förebygga att barn och unga far illa av droger, samt snabbt ingripa för tidig upptäckt. Följande delprojekt kommer att ingå i Trestad2.1 i Stockholm år 2015.

1 Kvalitetsstandarder för drogförebyggande arbete (EDPQS)

⁴ Se DNR 3.2 195/2013

⁵ Se fokusgruppsundersökningar utförda 2012-2014

EDPQS är en europeisk kvalitetsstandard för förebyggande arbete. En handbok är framtagen. Syftet med delprojektet 2015 är att färdigställa en enklare manual/checklista som sedan kan prövas i kommuner och stadsdelsförvaltningar.

2 Ungdom i storstad

Delprojektet Ungdom i storstad tar sikte på alla de viktiga vuxna som finns runt ungdomar i staden. Genom att rusta yrkesverksamma med skraddarsydd kompetenshöjande insatser, ökar möjligheterna till tidig upptäckt av droger bland unga. Delprojektet går från en omfattande central kompetensutvecklingsinsats till en inriktning på det lokala arbetet, där yrkesgrupper och andra verkar tillsammans. I de centrala utbildningarna har yrkesgrupperna fått kompetensutveckling anpassad efter yrkesrollens behov och uppdrag. I den fortsatta strategin blir fokus tydligare samverkan, mellan olika yrkesgrupper. Ett antal strategiska grupper kommer att utbildas från central nivå, där personal inom fritiden kommer att erbjudas särskilda kompetensinsatser. Avsikten är att möta fritidsverksamheternas behov, med en uppsättning verktyg, som kan stödja och utveckla fritidsgårdarnas personals förebyggande arbete och möjligheter till tidig upptäckt. I övrigt kommer uppsamlingsutbildningar att arrangeras, samt regionala aktualiseringsarrangemang för professionella som redan deltagit i utbildning. Under våren genomförs en yrkesenkät, ställd till yrkesverksamma i staden som finns nära ungdomar. Samma enkät inledde arbetet i Trestad². Enkäten är ett sätt att följa upp utfallet och nyttan med de utbildningsinsatser som gjorts, samt att identifiera nya behov hos de yrkesverksamma. Utveckling mot system för kontinuerlig kompetensstillförsel och upprätthålla kompetens i organisationen kommer ske.

Insatserna sker i samklang med och i nära samverkan med det lokala preventionsarbetet. Utlysningen av medel för det lokala ANDT-förebyggande arbetet är en strategisk fortsättning och utveckling av delprojektet. Utlysningen av medel är till delar finansierad av medel från Trestad.

3 MUMIN

MUMIN (Maria Ungdom Motiverande Intervention) är ett samverkansprojekt mellan Ungdomssektionen, Länskriminalpolisen samt socialtjänst och landsting på Maria Ungdom. Syftet är att ge ungdomar och deras familjer snabb tillgång till vård och behandling. 2015 kommer MUMIN fokusera på att arbeta

genusmedvetet för att- ”hitta” fler tjejer. För att alla ungdomar, oavsett kön, ska ha samma möjligheter behöver tidig upptäckt av missbruk bland flickor/unga kvinnor prioriteras. Höjda ohälsotal bland flickor förstärker bilden av behovet. Verksamheten vill också stärka motivationsarbetet för att minimera risken för att ”tappa” några ungdomar, utveckla samverkan med västerortspolisens och implementera MUMIN-metodiken i den nya polisorganisationen.

4 Uppföljning och analys genom UngDOK

Mariamottagningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö utvecklar validering av uppföljningsinstrumentet UngDOK, för att säkerställa tillförlitlighet och relevans i dokumenten inom instrumentet. En ny rapport över trender och tendenser släpps under 2015. En konferens planeras för att ytterligare konsolidera arbets sättet.

5 Marknadsföring, spridning och implementering

Under 2015 sprids erfarenheter från Trestadsarbetet inom Stockholms stad. EFFEKT-tobak, ett delprojekt som avslutades 2014, sprids om uppföljning pekar på goda resultat. Kampanjsidan www.stockholm.se/nejtillcannabis används som en kanal till föräldrar och yrkesverksamma.

Tilldelning av medel för lokalt preventivt ANDT- (alkohol/narkotika/dopning/tobak) arbete i Stockholms stad 2015

I stadens budget för 2015 framgår att Socialnämnden fortsatt ska bistå stadsdelsnämnderna i det förebyggande arbetet för att minska narkotikaanvändningen. Strategin för verksamhetsåret 2015 är att fortsatt stärka den lokala samverkan. I stadsdelsförvaltningar ser förutsättningar och behov olika ut och kan mötas med lokalt anpassade insatser. Väl underbyggda och riktade- kan insatserna bidra till utjämnade möjligheter för alla barn och unga. Denna utlysning inom området prevention prioriterar utvecklingsarbete där många olika aktörer arbetar tätt och lokalt tillsammans. Under 2015 prioriteras inte traditionell kompetensutveckling utan snarare steg i att omsätta utbildningskompetens i praktisk, lokal samverkan. Finansieringen består av medel både från socialförvaltningens ordinarie budget och från de nationella projektmedlen inom Trestadsprojektet. I december 2014 utlystes medel till

stadsdelsförvaltningarna med syfte att minska användning av droger bland unga. Varje stadsdelsförvaltning har kunnat ansöka om 200 000 kr.

Prioriterade insatsområden i utlysningen var följande.

- Utveckling av förebyggande arbete och tidig upptäckt av användning av droger.
- Lokala insatser för att skapa och öka samverkan mellan olika yrkesgrupper, föräldrar och lokalt föreningsliv.

Det var möjligt att ansöka per stadsdelsområde eller gemensamt, för insatser enligt nedanstående punkter.

1. Policyarbete och åtgärdskedja (den praktiska tillämpningen).
2. Samverkansinsatser, utveckling av praktisk samverkan mellan någon/flera av följande aktörer: socialtjänst, skola, fritidsverksamhet och föreningar.
3. Innovativa informations-/utbildningsinsatser (ej traditionell kurs/föreläsning) som mobiliserar föräldrar/ungdomar och/eller andra viktiga aktörer.
4. Kvalitetsmässig vidareutveckling av redan påbörjade projekt.

Ansökningar har inkommit som enskilda eller gemensamma ansökningar från tio stadsdelsförvaltningar, se tabell nedan. Totalt har stadsdelsförvaltningarna ansökt om 1 801 850 kr.

Sammanfattningsvis handlar det om policyarbete, utvecklande av samverkansinsatser, utvecklade informations-/utbildningsinsatser samt kvalitetsmässig vidareutveckling av redan påbörjade projekt. Utlysningen sker vid detta enskilda tillfälle. I övrigt stödjer förvaltningen stadsdelsförvaltningarnas utvecklingsarbete genom lokala utvecklingsmedel, som socialförvaltningen utlyser årligen. Nedan redovisas ansökt belopp och det belopp förvaltningen föreslår. I de fall det finns skillnader mellan ansökt och förslaget belopp ryms inte projektet eller delar av projektet inom prioriteringarna i utlysningen. Förvaltningen bidrar gärna med annat stöd, till ansökande aktörer, som inte föreslås beviljas medel, på sätt som Trestad2.1-finansieringen medger. Projekten som förvaltningen föreslår beviljas medel uppgår till en summa av 1 587 550 kr. Två ansökningar har avslagits då de ej ryms inom kriterierna för utlysningen.

Stadsdels- förvaltning	Inriktning	Ansökt belopp	Förslag
Enskede- Årsta- Vantör	Kompetensutveckling inom fritids- och fältarbete. Aktiviteter för ungdomar	180 000	35 000
Farsta	Ridning som fritidsverksamhet, utsatta ungdomar	49 600	0
Farsta	Kompetensutveckling, argument mot legalisering av cannabis	43 500	43 500
Farsta	Fallskärmshopp, unga i riskzon	19 700	0
Hässelby- Vällingby	Preventionsprogram Effekt, årskurs 4-6	49 000	49 000
Hässelby- Vällingby	Föräldrautbildningsprogram "Älskade förbannade tonåring"	100 050	100 050
Skarpnäck	Utvecklad samverkan med skola, polis, föreningsliv, föräldrar och elever/ungdomar	180 000	180 000
Skärholmen	a) Drogpolicy för grundskolor b) Preventionsprofil för fältassistenter c) Nattvandring somaliskt föräldraforum d) Trygghetsskapande arbete Vårberg	180 000	180 000
Älvsjö	Utvecklad samverkan och handlingsplan. Skola, föreningsliv, trossamfund, föräldrar, ungdomar/elever.	200 000	200 000
Östermalm	Lektionsupplägg om cannabis. Elever åk 9- år 2 gymnasiet, föräldrar, och skolpersonal.	200 000	200 000

Gemensamma ansökningar	Inriktning	Ansökt belopp	Förslag
Hägersten- Liljeholmen, Skärholmen, Farsta, Enskede-Årsta- Vantör, Skarpnäck	Ungdomar, droger och sociala medier. Kompetensutveckling, policy och arbetsbeskrivning.	200 000	200 000

Rinkeby-Kista/ Spånga-Tensta	Nå föräldrar. Skapa tillit medborgare- myndigheter. Framtagande av material, utbildningsprogram, modell för medborgardialog. Utbildning.	400 000	400 000
---------------------------------	--	---------	---------

Förvaltningen har berett ansökningarna samt i något fall begärt kompletteringar inför detta beslut om tilldelning av medel. En redovisning och kostnadsbeskrivning ska skickas in från stadsdelsförvaltningarna senast den 30 november 2015. Om medlen inte används enligt plan ska de återbetalas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 18 mars 2015.

Förvaltningens synpunkter och förslag

De nationella medel som förvaltningen tilldelats gör det möjligt att utveckla stadens förebyggande arbete i linje med vad som anges i stadens budget för 2015. Förvaltningen ser mycket positivt på möjligheten att vidareutveckla arbetet med Trestad2 under 2015. Ambitionen är att stärka det preventiva arbetet, ytterst med målsättningen att alla barn och unga ska få växa upp utan droger. Genom förebyggande och tidiga insatser skapas jämlikare livsförutsättningar som kan ligga tillgrund för en sammanhållen stad. Förvaltningen föreslår att inriktningen för Trestad2.1 godkänns.

De ansökningar som förvaltningen föreslår beviljas, syftar direkt eller i förlängningen till att minska användningen av cannabis, narkotika, och andra droger bland unga. Dessa ligger i linje med inriktningen i utlysningen. Förvaltningen föreslår därmed att nämnden godkänner förslaget om tilldelning av totalt 1 587 550 kr för lokalt preventivt utvecklingsarbete.